

Missatge de Cap d'Any del cap de Govern

-M. I. Sr. Xavier Espot Zamora-

Andorra la Vella, 31 de desembre del 2021

Aquests dies som molts els que no hem pogut passar les festes de Nadal en companyia de la família i els amics. Són temps estranys i, fins a cert punt, difícils. Però, si hi pensem amb serenitat, no hem après res que –en certa manera– no sabéssim abans: durant els dos darrers anys, hem constatat que les nostres decisions i accions individuals tenen un impacte en les persones que ens envolten i que la nostra llibertat està estretament lligada amb el sentit de la responsabilitat, envers els altres i envers nosaltres mateixos.

Quan el meu equip i jo vam obtenir la confiança del Consell General –i, per tant, de les andorranes i els andorrans– per formar un Govern, sabíem que governar significa planificar el previsible i ser capaços de fer front a l'imprevisible.

Sens dubte, algunes de les mesures adoptades per fer front a la pandèmia del coronavirus no només revesteixen un caràcter excepcional, sinó que també haurien estat difícils d'imaginar fa només dos anys. Això pot fer que a vegades aquestes mesures ens costin d'entendre i d'assimilar. És comprensible sentir un cert recel davant d'allò que és nou i inesperat.

Això no obstant, de les persones que temporalment estem al capdavant de les institucions públiques, i que fem un servei al país, se n'espera la capacitat de sobreposar-nos als recels, de revisar permanentment les idees preconcebudes i d'actuar conforme a la racionalitat, l'honestetat intel·lectual i la defensa de l'interès general.

Davant la pandèmia del coronavirus, l'única mesura realment efectiva per salvar vides, per garantir un entorn saludable i segur, i per fer possible la vida social i econòmica, és la vacunació. Una mesura que depèn, en darrera instància, d'una decisió individual.

Evidentment, les vacunes no són infal·libles; però sí que estem en disposició de dir –amb l'evidència científica a la mà– que les persones vacunades, tot i que es contagien del coronavirus, es contagien menys que les no vacunades; que les persones vacunades, tot i que poden emmalaltir pel coronavirus, emmalalteixen menys que les no vacunades; que les persones vacunades, tot i que poden patir conseqüències greus per la malaltia, tenen moltes menys possibilitats de patir-ne que les persones no vacunades; i que les persones vacunades, tot i que poden transmetre el virus, tenen menys possibilitats de transmetre'l que les persones no vacunades.

La pandèmia continua sumant víctimes, per a les quals avui torno a tenir un sentit record. Però també podem dir que, gràcies a la campanya de vacunació massiva i –sobretot– gràcies a la decisió responsable dels milers de persones que han decidit vacunar-se a Andorra, s’han salvat moltes vides i hem evitat també moltes hospitalitzacions i molts ingressos a l’UCI. El nostre sistema sanitari ha resistit gràcies a les vacunes. I també gràcies a les vacunes i a la responsabilitat col·lectiva hem pogut reprendre l’activitat social i econòmica i encarar amb un cert optimisme la temporada d’hivern.

En el fons, el dilema que ens planteja la vacunació és tan antic com la humanitat mateixa: una acció individual que per si sola i de forma aïllada té un benefici petit, però que posada al costat de milers d’altres decisions té un benefici col·lectiu enorme que supera amb escreix qualsevol càlcul de guanys i riscos individual.

La mateixa perspectiva elevada i de mires llargues que ens demana la pandèmia ens la demanen altres grans reptes que tenim plantejats, com la lluita contra el canvi climàtic, la transició energètica, la transformació del nostre model econòmic i social en clau d’innovació i sostenibilitat, la negociació de l’acord d’associació amb la Unió Europea, els avenços en la igualtat efectiva entre dones i homes o el futur del sistema públic de pensions.

Des de l’egoisme, des del càlcul a curt termini, des de la por... és impossible fer front a tots aquests reptes.

Al llarg dels darrers 22 mesos una gran majoria de les persones d’aquest país ens han donat una lliçó de civisme i de saber estar a l’altura de les circumstàncies; també moltes persones que no s’han vacunat per motius diversos, però que han actuat en conseqüència. Ho vam veure durant el confinament de l’any passat, durant la campanya de vacunació, i ho hem vist durant tots els alts i baixos d’aquests últims mesos. Andorra és una societat madura, responsable, cívica i solidària.

Algunes vegades es diu –fins i tot les andorranes i els andorrans ho diem– que Andorra és alguna cosa així com un miracle de la història; perquè altrament resulta difícil d’explicar la pervivència i la prosperitat d’un país com el nostre. Com més hi penso, però, més convençut estic que no és així: Andorra no és un miracle. L’explicació de la nostra pervivència, de la nostra prosperitat, cal buscar-la en la tenacitat, en el coratge, en la intel·ligència i en la bondat de generacions i generacions d’andorrans i de persones vingudes d’arreu que han fet d’aquesta terra casa seva.

Davant de les moltes incerteses que encara marquen el present, aquest caràcter andorrà ens convida a l’optimisme.

Al llarg del 2021 hem tingut no poques bones notícies: hem vist com el turisme i el comerç reprenien l'activitat amb vigor renovat després de la pandèmia; com nous residents estan fent del nostre país casa seva; com es creen noves empreses en àmbits fins ara poc presents a la nostra economia; com el sector financer –peça important en la nostra economia– continua evolucionant i preparant-se per al futur; com maduren projectes vinculats a la recerca, la innovació i el valor afegit; i com estem superant velles limitacions, com la manca de connexions internacionals més enllà del transport per carretera.

Davant d'aquests projectes que van reeixint, d'aquestes fites que anem assolint, crec que és just –per honestedat i per humilitat– reconèixer que ha estat també gràcies a la feina de successius governs en els darrers anys que tot això està sent possible. Fa 10 o 15 anys Andorra encarava algunes reformes difícils d'explicar, perquè implicaven alguns sacrificis a curt termini; però sense aquelles reformes, les transformacions que vivim i les bones notícies a què em referia fa uns instants no haurien estat possibles.

Afortunadament, les persones que m'han precedit en l'exercici de les responsabilitats públiques van tenir el sentit d'Estat que cada moment requeria per pensar no només en el present i en el curt termini, sinó també en el futur d'aquest país i la seva gent. És aquesta altura de mires la que tenim i hem de tenir per als grans reptes globals i de país, com per exemple quan encarem les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea.

La pandèmia ens ha fet veure –amb més cruïsa que mai– com les nostres accions particulars tenen també una dimensió col·lectiva. Per això per mi és molt difícil pensar en el present i en el futur sense posar l'èmfasi en la importància de les institucions: imaginem-nos un moment com hauríem lluitat contra la pandèmia sense l'Organització Mundial de la Salut. Especialment un país com el nostre, que no té grans centres de recerca o poderoses companyies farmacèutiques. O com hauríem recuperat la mobilitat amb els nostres veïns –element clau per al turisme i el comerç– si no existís la Unió Europea. O quina confiança estaríem donant a l'economia sense el Fons Monetari Internacional. I fins i tot en clau estrictament andorrana: ¿tindríem la mateixa relació de cooperació franca i sincera amb els nostres veïns si no tinguéssim coprínceps?

El meu Govern i jo som uns fermes defensors de les llibertats individuals, de la iniciativa privada, la creativitat, el talent, el mèrit i l'esforç... I a la vegada som conscients que les institucions equilibren, moderen i encarrilen les nostres accions individuals en benefici de tots.

“La meva humanitat està lligada a la vostra, perquè només podem ser humans si ho som tots junts.” La frase no és meva; és del bisbe anglicà i Nobel de la pau Desmond Tutu, que ens va deixar el proppassat dia de Sant Esteve i que el 2008 va rebre de mans del cap de Govern Albert Pintat el Premi internacional Carlemany.

“Només podem ser humans si ho som tots junts.” Els governs estan sovint formats per economistes, juristes, politòlegs, enginyers o metges. Però ni la ciència, ni la tècnica ni totes les disciplines socials no són suficients per tenir aquesta perspectiva ètica que ens fa pensar no només en el curt termini, sinó també en l’endemà; no només en l’interès propi, sinó també en l’interès de tots. Per prendre les decisions correctes no n’hi ha prou amb la ciència i la tècnica.

Per fer aquest pas necessitem una perspectiva humanista. És des d’aquest punt de vista que sabem que els temps que vivim –d’aïllament, de soledat, de certes restriccions– ens fan més humans, ens fan ser més part que mai d’una comunitat.

Aquest Nadal, estant sol he estat menys sol que mai; hem estat menys sols que mai. Perquè la nostra actitud individual s’omple de sentit des d’un punt de vista col·lectiu, perquè som part d’un conjunt, i perquè junts participem d’un objectiu compartit.

Desitjo que acabeu de passar unes bones festes de Nadal i que encareu –que encarem– el 2022 amb salut, amb optimisme i amb confiança.